

Beste,

Lees ook de vorige edities van de Hertoghe Actueel op de [website](#).
Daar kan U de Hertoghe Actueel ook lezen in andere talen.

Heeft u zelf een interessant weetje, wil u een beetje promotie maken voor een buurtactiviteit of heeft u een zoekertje of een aanbod? Wil u zelf een artikel schrijven voor onze krant?

Laat het ons dan zeker weten. Deadline voor uw inbreng - 10 november (voor de krant van 21 november - 21 januari) - 10 januari (voor de krant van 21 januari - 21 maart) - 10 maart (voor de krant van 21 maart - 21 mei) - 10 mei (voor de krant van 21 mei - 21 juli) - 10 juli (voor de krant van 21 juli - 21 september).

de redactie,

Nelly, Alex, Inge

Intro

Inge Melis, onze buurtcoach, houdt u o.a. weer op de hoogte van toekomstige gebeurtenissen.

Op 8 oktober verwelkomde de buurt onze nieuwe burens van de Louise Marie appartementen. Kristin Van Orshaegen van het Kernteam vertelt erover.

Onze buur, stadsgids Alex Elaut, is weer voor u in het verleden gedoken en laat zijn licht schijnen over kunstschilder Nicaise de Keyser.

van Natuurpunt leiden een interessante wandeling door ons park.

Ontmoet Nancy uit de Lange Lozanastraat.

Psst, het gerucht gaat dat 'de kleine Delhaize' terugkomt in januari.

Voor kernteam Hertoghe, Nelly Bongers

Nieuws van de Buurtcoach

Heel wat activiteit in de voorbije periode, de coronamoeheid lijkt grondig afgeschud.

Koffie, concert Au bal Mystique, burenborel, lezing over de tijd, ontmoeting voor mensen met een niet aangeboren hersenletsel, lezing Parkinsonliga, theatermonoloog Mistig Land,...we wisten wat doen.

Ook voor de volgende periode hebben we weer heel wat gepland.

Lees het snel op de volgende pagina.

Winterfeest Nottebohm - zaterdag 17 december - 14u30

Naar jaarlijkse gewoonte zetten we de kerstperiode in met een feest waarin ontmoeting centraal staat. Zin in een glas jenever, warme wijn of chocomelk? Een warme wafel? Of wil je gewoon even snuisteren in de producten die er verkocht worden? Iedereen welkom van 14u30 tot 17u30.

Buren die iets willen verkopen om een goed doel te steunen zijn hier welkom. Verkoop jij koekjes of kaarten voor een goed doel? Wil je iets verkopen om een jeugdbeweging of een sportclub een financieel duwtje in de rug te geven? Contacteer mij en ik bezorg je een tafel. Opgelet de plaatsen zijn beperkt.

Benefiet Nyumba Ya Wazee Zaterdag 26 november

Snel inschrijven is de boodschap.

**STEUN
NYUMBA YA WAZEE**

**BENEFIET
ETENTJE
26 NOV.**

Stellah kookt een heerlijk Oegandese maaltijd. Kom genieten vanaf 17u.

In woonzorgcentrum
Nottebohm:
Biertstraat 2, Antwerpen

**Prijs voor het buffet:
volwassenen 30 euro,
kinderen (tot 12 jaar)
15 euro**

Inschrijving is verplicht via
kmeersman@telenet.be of
kakurastellah@hotmail.com

U kunt op voorhand betalen op
BE39 0004 2210 7119. Vermeld
dan uw naam aub.

Theatervoorstelling "Mistig Land" zaterdag 10 december

Mistig Land wordt wegens groot succes herhaald. Dat we dit kunnen doen hebben we te danken aan District Berchem die hier hun buurtcultuurbudget voor willen inzetten.

Zaterdag 10 december

Welkom: 14u

Voorstelling: 14u30

Live piano

met koffie en gebak: 16u

Waar ?

Nottebohm

Biartstraat 2

2018 Antwerpen

Inschrijven (vóór 5/12):

secretariaat@nottebohm.be

03/259 18 00

NOTTEBOHM
Care

www.mistigland.be

Stefaan (muziek, saxofoon) en Lies (tekst, spel, trompet) vonden elkaar in een gedeelde passie voor geëngageerd theater. Ze willen de kunsten verder laten reiken dan de schouwburg.

Mensen verbinden en raken en bovenal een gesprek starten. Vanuit het dagelijkse leven, hun persoonlijke ervaringen en de praktijk laten Stefaan en Lies je binnenkijken in het hoofd en het proces van iemand met dementie .

Na de voorstelling is er tijd om bij te praten bij een gratis kopje koffie en gebak. Of gewoon om te luisteren naar de stemmige pianomuziek van Raf Stroobants.

Deze voorstelling kadert in het project 'Buurtcultuur' waarbij het district Berchem, de woonzorgcentra en de dienstencentra samenwerken aan culturele activiteiten in uw buurt.

Concert 18+ band

31 december van 14u30 tot 17u00

Mensen die oudjaar al vroeg willen inzetten zijn welkom op het concert van de 18+ band. 18+ is in tegenstelling tot wat enige deugnietrij doet vermoeden de groepsnaam die verwijst naar het aantal snaren dat wordt bespeeld in onze band met de stembanden als "extra". Sven Van Stayen soleert en begeleidt op mandoline of gipsy-swing-gitaar. Caro Chapelle ondersteunt met cello en bijstem. Herman Dils is uw zanger van dienst en begeleidt met gitaar.

Chanson, easy listening en instrumentale stukken staan op't menu.

Beste groet,

Inge Melis

Buurtcoach Hertoghe

0485 23 05 31 (tijdens kantooruren)

inge.melis@nottebohm.be

4

Activiteiten Buurtring Hertoghe

Opgelet vanaf januari 2023

Koffie Hertoghe 4e vrijdag van de maand

Burenborrel 2e vrijdag van de maand.

In december blijven de vooropgestelde data behouden.

Burenborrel:

vanaf 2023

2e vrijdag van de maand 19u

Burenborrel

*Carra, een glas wijn,
een biertje of iets fris.
Sjpraten of elkaar leren
kennen. Buren bij elkaar.*

De eerstvolgende data zijn dus:

Burenborrel: 16 december 2022

Nieuwjaarsreceptie: vrijdag 13 januari

Burenborrel: vrijdag 10 februari

Ontmoet bekende burenen of maak kennis met de burenen die je nog niet kent.

Klets gezellig bij of ontdek gezamenlijke interesses.

Blijf op de hoogte van de buurtnieuwjes.

Van harte welkom in Café Biart, Nottebohm Wzc, Biartstraat 2.

Inschrijven is niet nodig en breng gerust nog wat burenen mee.

Oproep - onderwerpen voor de Hertoghe lezingen !!!

De burenenborrel van vrijdag 18 november was een voltreffer. Ondanks het slechte weer was er een flinke opkomst voor de lezing 'De tijd, vriend en vijand'. Ik vond het ook erg prettig dat er achteraf nog een aantal interessante vragen en bemerkingen vanuit het publiek kwamen.

Waarvoor een hartelijke dank van Frank.

Ik broed nu al op een volgende lezing voor volgend jaar november. De NOVEMBERLEZINGEN ZIJN GEBOREN ...

Bij deze dan ook graag een warme oproep naar eenieder die een interessant onderwerp wil voorstellen op een van onze burenborrels.

Koffie Hertoghe: vanaf 2023 4e vrijdag van de maand 15u

De eerstvolgende data zijn dus:

vrijdag 2 december 2022

vrijdag 27 januari

vrijdag 24 februari

Niks gezelliger in de namiddag dan even bijbabbelen bij een kop koffie of thee met lekker vers gebak. Hier komen nieuwe initiatieven tot leven of krijgen nieuwe vriendschappen vorm. Wees welkom in de Nottebohmzaal, Nottebohm Wzc, Biartstraat 2.

Interesse om eens te proberen maar heb je moeilijkheden om er te geraken? Bel me even op en we zoeken samen een oplossing. 0485 23 05 31

Inschrijven is niet nodig en je mag zeker nog wat vrienden uitnodigen.

*Op de koffie
bij Hertoghe*

*Koffie, thee en gebak.
Genieten en ontmoeten.
Er zijn voor elkaar.*

Handwerkclub elke dinsdag om 15u

Samen handwerken maar vooral ook genieten van elkaars gezelschap. Breng je eigen handwerk mee of werk hier aan één van onze gezamenlijke projecten. Je bent zeker ook welkom om ons gewoon gezelschap te houden. Elke dinsdagmiddag om 15 uur in de Brabozaal, Nottebohm Wzc, Biartstraat 2

Handwerkclub

*Samen werken
Samen leren
Er zijn voor elkaar*

Hertoghe Boekenruilkast

De kast wordt nog steeds veelvuldig gebruikt. Heeft u er al een kijkje in genomen?

Het staat aan de Biartstraat 2 (Nottebohm Wzc) onder het afdakje bij de liftingang.

Neem gerust een boek of doneer er de boeken die je zelf niet meer nodig hebt.

Heeft u een mooi boek gelezen uit de kast? Je mag ons altijd laten weten, zo kunnen we er iets over publiceren in deze krant.

De buurtvaas

Al even geen nieuws meer over de buurtvaas. Is ze ergens blijven hangen? De buurtvaas wordt doorgegeven van buur tot buur. Als de vaas bij je langskomt dan geniet je van het boeket. Is het boeket uitgebloeid? Vul de vaas dan terug op en geef ze aan iemand uit de buurt.

Komt de vaas bij jou terecht? Maak dan een fotootje dat we kunnen delen via deze pagina of via onze FB-pagina.

Heeft u burens die nog niet op de hoogte zijn van onze activiteiten? Nodig hen gerust uit. Zij kunnen zich ook inschrijven voor onze mailings via buurkringhertoghe@gmail.com.

Voor het Kernteam, Inge Melis 0485 23 05 31

Fotohoekje

Hieronder vind je enkele foto's terug van de recente activiteiten: lezing over de tijd - Frank Mahieu, handwerkclub, koffie Hertoghe, Burenborrel, Concert Au Bal Mystique

Welkomstfeest Louise Marie

De zon scheen op 8 oktober over het Hertoghe park met herfstkleuren, veel helpende handen maakten er in geen tijd een gezellige feestruimte van. We wachtten op de genodigden die vanaf twee uur in de namiddag arriveerden.

Onder de kundige leiding van Alex Elaut verkenden een 35tal mensen de buurt.

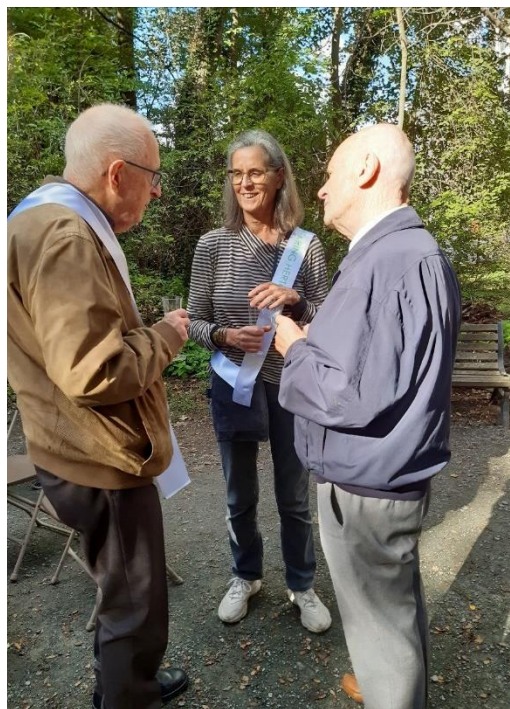
Ondertussen werden glazen gevuld, hapjes klaargezet en vulden de stoelen rond de tafels zich met nog meer gasten voor het Louise Marie welkomstfeest.

De wandelaars keerden enthousiast terug, schoven bij aan, deelden hun verhaal en de dag kon niet meer stuk.

Kristin van Orshaegen

Dit is uw buur

Nazmie Ali

Lange Lozanastraat 186

Nancy, al jaren een vaste waarde in het straatbeeld. De rust zelve en meestal te vinden achter een industriële naaimachine. De interlock is voor speciale gevallen. Als binnenkomende klant krijgt je meteen een zen gevoel van dit rustige beeld.

Met uitzicht op het reilen en zeilen van de straat, laat Nancy de machine het bekende ronkende geluid van de naald door het stof produceren, soms klinkt er een zacht muziekje uit haar GSM.

Het proces is te vergelijken met de “repair shop”. Een vakvrouw is aan het werk voor klanten

waarvan iets te kort, te smal, te lang, te breed of versleten is. De klant hoopt op een klein wondertje. Samen wordt een oplossing voor de malaise gezocht. Als de reparatie wordt opgehaald is er voldoening aan beide kanten. Succes wordt gemeten door terugkerende klanten.

Nazmie of Nancy?

Net als voor alle oostbloklanden onder het juk van het communisme veranderde er vanaf 1989 veel in Bulgarije.

Door de trage economische vooruitgang richtten veel jongeren hun blik westwaards. Zo ook Nazmie en haar man. Ze kozen voor België waar zoon Deniz werd geboren.

Met Belgische paspoorten op zak voelen ze zich na 24 jaar goed geïntegreerd.

Haar eerste werkgever 'doopte' haar Nancy en dat is blijven hangen. Nancy's ouders zijn van Turkse afkomst, moeder is nog steeds in Bulgarije en haar broer woont in Nederland.

Achter de duidelijke etalage in de Lange Lozanastraat wordt gerepareerd maar ook werk aangenomen voor de vorige eigenaar, Wasserij Heymans. Was en droogkuis daar afleveren en weer ophalen behoort ook tot de taken. Zoon Deniz is er ondertussen bij komen zitten. Mijn vraag of er ook werk mee naar huis wordt genomen veroorzaakt wat hilariteit. Ja dus, vaak wordt voorbereidend werk thuis gedaan. Deniz heeft aspiraties richting journalistiek met een passie voor video reportages.

In de voormiddagen maakt Nancy deel uit van een schoonmaakploeg in de Monica kliniek, Harmoniestraat. Het middagwerk oefent ze als bijberoep uit.

Het loopt tegen één uur op zaterdag en pa verschijnt om echtgenote en zoon op te halen.

Nog snel even als laatste de bekende vragen:

Wat ligt er op het nachtkastje?

De HUMO, Dag Allemaal en een boek in het Bulgaars, vertaald, "Backpackers"

Wat is jouw 'quilty pleasure'?

Veel koffie en koekjes

Wat staat er op jouw "bucket list"?

Een safari in Afrika

Bedankt Nazmie voor het interview. Jouw vele klanten zullen het vast met interesse lezen.

opgetekend door uw vliegende reporter, Nelly Bongers

Dit was onze buur

De perikelen van een Engelse expat die zich probeerde aan te passen. Het liep maar net goed af.

Een expatriaat (expat) wordt uitgezonden door het moederbedrijf en werkt dan in een land waarin hij/zij niet is opgegroeid, meestal voor een korte periode.

De Engelse expat in mijn verhaaltje woonde in onze buurt. Voor zijn diverse huishoudelijke noden had hij voor een huishoudster geadverteerd. Tot zijn verbazing bleef de telefoon rinkelen. Hij had volop keuze uit werkwillige dames, sommigen daagden met z'n tweeën op. "Als je mij niet ziet zitten, neem dan mijn vriendin." Uiteindelijk werd het Georgette, een dame met een diploma in huishoudelijke zaken.

Alles verliep naar wens. Het appartement van onze zakenman werd schoon gehouden, boodschappen werden gedaan en de was en de strijk. Vaak stond er zelfs een maaltijd klaar.

Op een dag werd onze expat gestoken door een grote Antwerpse mug en hij had daar niets voor in huis. Georgette bood aan om thuis iets te gaan halen. Zo reden ze samen naar haar appartement. Zij bracht iets voor hem naar beneden en hij vertrok, maar..... niet zonder Georgette een kus op de wang te geven. Dat had hij immers geobserveerd in Antwerpen. Er werd heel wat meer gekust dan in het koude, regenachtige Engeland.

Een paar dagen later zat onze zakenman 's morgens in zijn auto, klaar om naar zijn volgende vergadering te vertrekken. Er werd op het raampje geklopt. Hij rolde het raam naar beneden en een man keek naar binnen en zei met stemverheffing: "Jij hebt een verhouding met mijn vrouw". Bij de burens waren ramenwassers hoog op hun ladders bezig. Het werk lag onmiddellijk stil en onze twee mannen beneden hadden een publiek.

"Eh... what do you mean?" "Ik zag dat jij mijn vrouw kuste". Georgette. "Oh... ja..., maar ik dacht dat dat traditie was in België! Iedereen kust iedereen hier en ik wil me aanpassen aan jullie cultuur."

Georgette had een foutje gemaakt. Haar man dacht dat ze de secretaresse was voor onze zakenman. Oei. Onze expat moest weer een advertentie plaatsen.

Georgette had ook in Engeland voor wat verwarring gezorgd door het koffer van onze expat zo mooi in te pakken dat moeder expat de conclusie trok dat de huishoudster van haar zoon katholiek moest zijn, "want een protestant zou het nooit zo mooi gedaan hebben."

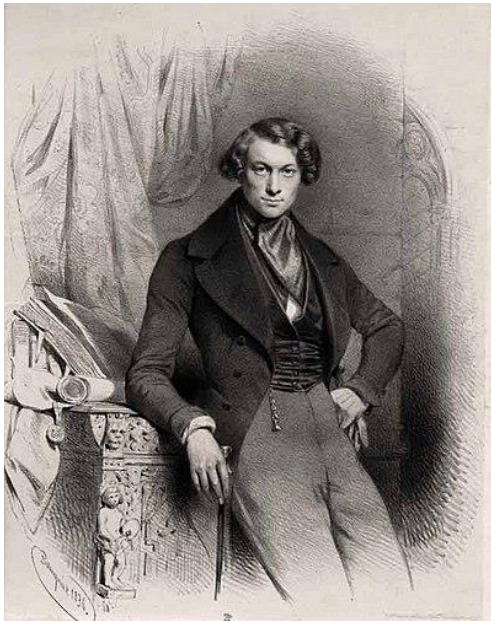
Moraal van het verhaal?
Laat het ons weten!

Ghostwriter nelly_bongers@pandora.be

Geschiedenis van de wijk

Kunstschilder Nicaise De Keyser (1813-1887)

Moest u aan voorbijgangers op de Antwerpse De Keyserlei vragen, wie De Keyser zou kunnen zijn, dan denk ik dat er weinigen een link zouden leggen naar de kunstschilder Nicaise De Keyser die na zijn dood wat in de vergeethoek is geraakt. In de 19de eeuw noemde men hem de keizer van de Antwerpse schilders. Een standbeeld heeft hij nooit gekregen, daar was geen geld voor, maar wel een chique straat.

portret Nicaise de Keyser

Nu het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten na 11 jaar sluiting terug de deuren heeft geopend is het misschien wel eens de moeite na te gaan of er een link is tussen het museum en de omgeving van Domein Hertoghe.

Het museum is gebouwd in 1884 en ontworpen door de architecten Frans Van Dijk en Jean-Jacques Winders. Twee bewoners van het Zuid. De bouwmeesterswoning van Winders in de Tolstraat is nog altijd een pareltje van neo-Vlaamse-renaissancestijl. Frans Van Dijk heeft in de Van Putlei 33A, 31, Jan Van Rijswijcklaan 128 en Warandestraat 14 (afgebroken) ook prachtige herenhuizen ontworpen. En dan nog zoveel gebouwen op Zurenborg, Grote Markt en Leysstraat. Een gedeelte van de originele bouwplannen van het museum zijn in oktober laatstleden nog geveild bij Bernaerts. Zij waren nog in het bezit van de familie Van Dijk. Gelukkig heeft de Vlaamse Overheid en het Vlaams Architectuurinstituut ze kunnen inkopen voor 4000 euro. De timing was natuurlijk goed om de bouwplannen nu naar buiten te brengen. Ook Pol De Mont, woonachtig op de hoek van de Jan Van Rijswijcklaan en Markgravelei (nu bruidswinkel) was van 1904 tot 1919 conservator van het museum. Als je het museum binnen wandelt, word je onmiddellijk geconfronteerd met de indrukwekkende portretten van de Antwerpse schildersschool. Dit groots spektakel is het werk van Nicaise De Keyser. Oorspronkelijk geschilderd voor het eerste museum aan de Academie.

De Roem van de Antwerpse schildersschool

In de Warandestraat nr. 15 (nu Karel Oomsstraat 24 en de Kunsthumaniora) koopt Nicaise De Keyser een 19de eeuwse landhuis. In 1875 laat hij het verbouwen in neo-Vlaamse-renaissancestijl door architect Joseph Schadde, ons bekend van de heropbouw van de Antwerpse handelsbeurs en de verbouwing van veel kastelen in Vlaanderen en rond Brussel. In 1882 wordt het koetshuis verbouwd tot schildersatelier voor Nicaise De Keyser door aannemer August Vermeulen.

Van schaapherder tot portretschilder van de elite

Over de ontdekking van kunstschilder N. De Keyser zijn de bronnen nogal uiteenlopend. Hij is geboren te Zandvliet in 1813 als landbouwerszoon. Een van zijn belangrijkste taken was het hoeden van de schapen en koeien. Dan zal er wel tijd geweest zijn om te tekenen. De laatste jaren is er terug wat onderzoek gebeurd naar de jeugdijaren van Nicaise in Zandvliet en Antwerpen. Het was de Antwerpse schilder Joseph Jacops die op bezoek was bij zijn nonkel pastoor in Zandvliet die de kleine Nicaise aan het werk zag met tekenen. Tijdens het hoeden van de schapen tekende hij voorbijvarende schepen of dieren in de weide. Joseph Jacops zou ervoor gezorgd hebben dat Nicaise zich kon vervolmaken in de Academie van Antwerpen. Belangrijk is dat vader De Keyser de toelating gaf aan zijn zoon om kunstonderricht te volgen. Het was een kostwinnaar minder op de boerderij. Hij zou verbleven hebben in Antwerpen bij Mevrouw Carpentero die als een moeder voor hem zorgde. Zij was de weduwe van de kunstschilder Jan Carpentero (1784-1823) en woonde in de Heilige Geeststraat. J. Carpentero heeft mee de smeedbede ondertekend om de geroofde Antwerpse schilderijen terug aan de Scheldestad te bezorgen. De Koninklijke Heemkundige Kring van de Antwerpse Polders heeft ook al heel wat opzoeken gedaan omtrent de jeugdijaren van Nicaise De Keyser. In 2013 hielden zij een Nicaise De Keyser tentoonstelling. Het was 200 jaar geleden dat hij geboren werd. Hierbij een stukje tekst uit de voordracht van de heer Hugo Vermeiren tijdens de tentoonstelling.

'Het is geweten dat hij als jonge knaap zijn buurman wagenmaker Schroyers ging helpen bij het beschilderen van afgewerkte houten karren. De man schilderde ze donkergroen en de kleine Nicasius, die in de omgeving Caas of Caasje genoemd werd, mocht er kleine versieringen in de vorm van kleurige bloemetjes en ander kleine figuurtjes op borstelen. Caasje mocht zelfs verfoverschotten meenemen om thuis te oefenen.

Zijn vaardigheid nam zodanig toe dat hij echte schilderijtjes op een plankje of glas begon te maken. En om zijn buurvrouw, vermoedelijk in 1827 ter gelegenheid van kerstmis plezier te doen, schilderde hij voor haar "Kindje Jezus in zijn kribbe ". Dit betekent dat hij als 14-jarige dit tafereeltje schilderde. Dit werkje van hem is steeds in de familie van de buurvrouw gebleven en nu in het bezit van mensen die in West-Vlaanderen wonen. Op de dag van de opening van de De Keysertentoonstelling in het Poldermuseum kwamen zij het voorstellen. 'Wij hebben er een kopie op canvas van mogen laten maken, die voortaan in het Poldermuseum te zien is.'

Reeds op 14-jarige leeftijd kan Nicaise De Keyser werkjes verkopen en geschenkjes kopen voor zijn zussen. Op 22-jarige leeftijd in 1835 doet hij mee aan een tentoonstelling in Gent. Zijn doorbraak is echter het jaar nadien met het schilderij 'Slag der Gulden Sporen' (11 juli 1302). De Stad Kortrijk koopt het werk aan. Naar verluidt zou Hendrik Conscience zijn inspiratie gevonden hebben in het schilderij voor het schrijven van het boek 'De Leeuw van Vlaanderen'. Het originele schilderij is vernietigd door een bombardement tijdens WOII op Kortrijk. Gelukkig heeft Nicaise De Keyser er een tweede geschilderd op kleiner formaat. Kort na dit succes schildert De Keyser 'De Slag bij Woeringen'. Deze beroemde veldslag op 5 juni 1288 betekende het einde van de Limburgse successieoorlog en was heel bepalend voor de vrede in onze streken. Woeringen is momenteel een stadsdeel van Keulen. De Keyser had toen al een atelier met leerlingen op een verdieping van het Vleeshuis. Nicaise De Keyser was voornamelijk een Vlaams romantisch schilder en historieschilder die ook heel wat portretten gemaakt heeft van de adel en koningshuizen. Een mooi beeld van zijn oeuvre is te zien in het Engelstalig filmpje op Youtube.

De Slag der Gulden Sporen 11 juli 1302

filmpje youtube

Het woonhuis van Nicaise De Keyser op de Oudaan

Vooraleer hij het lusthof in de Warandestraat heeft aangekocht woonden Nicaise De Keyser en zijn echtgenote Maria Isabella Telghuys (° Verviers 1815 - + Antwerpen 1879) op de Oudaan nr. 14. Zij was een oud-leerling van hem en dochter van een handelaar. Dit imposante herenhuis uit de 17de eeuw met een grondoppervlakte van 1700 m2 kent een voorname geschiedenis (zie inventaris onroerend erfgoed Oudaan nr. 14). Hij heeft dit huis gekocht in 1844 en laat er in 1852 verbouwingen uitvoeren door architect Heliodore Leclef - ons bekend als architect van het Antwerps Jezuïetencollege op de Frankrijklei en het Sint-Vincentiusziekenhuis. De Keyser zou tot 1881 op de Oudaan het pand in eigendom gehad hebben. De volgende eigenaars verkopen het aan de Stad Antwerpen om er een betalende

kleuterschool in te richten. In 1885 en 1905 zijn er zware verbouwingen door het verbreden van de straat. Tijdens verbouwingen wordt er een grote tekenklas ingericht. De kunstschilder Jozef Posenaeer heeft de Prijs van de Stad Antwerpen gewonnen en mag voor de muren een indrukwekkende reeks maken 'De Kunstnijverheid door de Eeuwen'. Hij heeft hier 8 jaar aan gewerkt. Het was een idee van schepenen Frans Van Kuyck uit 1897 om deze wedstrijd te organiseren. De opdracht was een openbare ruimte te decoreren met roemrijke feiten uit de geschiedenis. Momenteel zijn de Posenaeerpanelen spoorloos of vernield door een bominslag tijdens WOII.

Oudaan nr. 14

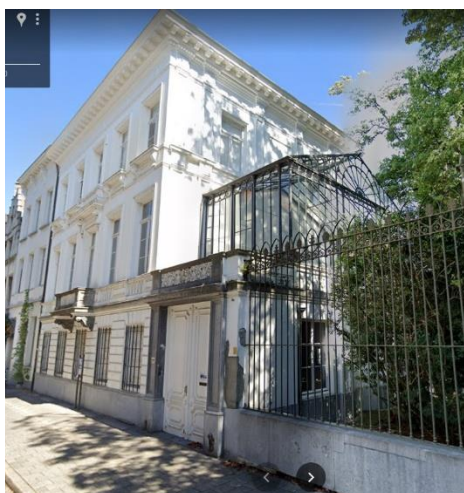

tekenklas in 1927 met de schilderijen op doek 'De kunstnijverheid door de Eeuwen' door Jozef Posenaeer.

Directeur van de Academie

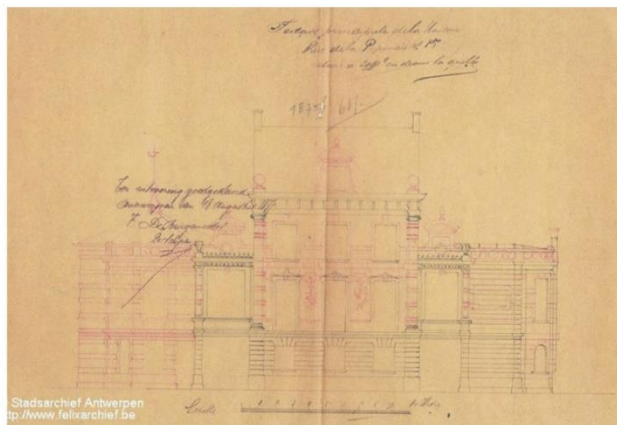
Na het ontslag van Gustave Wappers, die naar Parijs vertrok werd De Keyser in 1855 benoemd als directeur van de Koninklijke Academie van Antwerpen. In 1856 verlaat hij zijn woning op de Oudaan om in de directeurswoning van de Academie te gaan wonen. Een gedenksteen met 1856 in de muur aan de tuinzijde zou hier nog aan herinneren. De directeurswoning bestaat nog langs de zijde van de Mutsaardstraat. Hij zou gedurende 25 jaar directeur blijven van de Academie. Vanaf 1879 legt hij zich meer toe op zijn werk en gaat wonen in zijn landhuis in de Warandestraat. Van schaapsherder is hij een echte gentleman geworden. De dichter, Theodoor Van Rijswijck (nonkel van burgemeester Jan Van Rijswijck) schreef een gedicht over Nicaise De Keyser. Hij had ooit gesolliciteerd naar een baantje bij De Keyser maar dat ging niet door.

**Eertijds stond hij in de weide
Met zijn schaapkens aan zijn zijde
En nu zit hij in de stad
Voor 'nen ezel op zijn gat**

*Directeurswoning van de academie in de
Mustaerdstraat*

Atelier- woning Nicaise De Keyser, leraar Karel Ooms

verbouwingsplan lusthof De Keyser in 1875 door

J. Schadde.

Lang heeft Nicaise De Keyser niet kunnen genieten van zijn landhuis waar hij met zijn ongehuwde dochter Maria Isabella woonde. Hij overleed op een zaterdag om 9 uur 's avonds op 16 juli 1887. Zijn echtgenote was reeds in 1879 overleden. Hij kreeg een vorstelijke begrafenis waarbij duizenden mensen aanwezig waren. Het oude kerkje van Bourla (St-Laurentius) op de Markgravelei was te klein om de kerkgangers een plaats te geven. Na de lijkdienst verplaatste de stoet zich naar Zandvliet waar het familiegraf nog steeds aanwezig is. Naar het schijnt waren er twintigduizend mensen op de been.

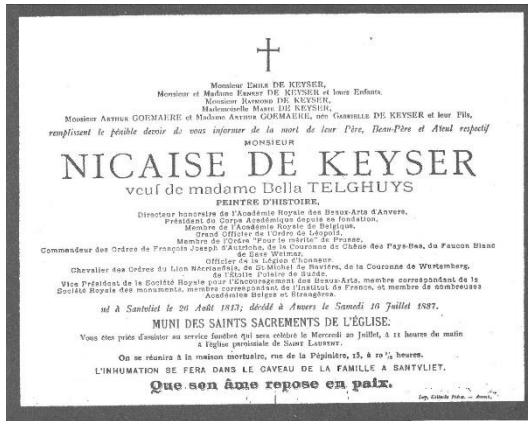
Op 'antiqubook' staan twee foto's te koop van het schildersatelier van Nicaise De Keyser. Ze zijn genomen door de bekende Antwerpse fotograaf Gustave Hermans. Op de foto staat het adres Dambruggestraat nr. 98. De fotograaf woonde op dit adres tussen 1885 en 1892. De foto's zijn ongeveer te dateren in die periode en moeten hoogstwaarschijnlijk in het landhuis van Nicaise De Keyser te situeren zijn. Van de eigenaar heb ik vroeger een zwakke scan

gekregen die toch al een idee geeft maar niet voor publicatie geschikt is. Het zijn wel unieke documenten. Zijn er liefhebbers voor aankoop? (Antiqbook nr 6017). Zijn dochter Maria Josepha huwt in 1874 met de journalist Arthur Goemaere (1841-1902). Naar hem wordt de straat genoemd. Hij wordt ook schepen van de Stad Antwerpen en is samen met schepen Frans Van Kuyck, burgemeester Jan Van Rijswijck, schepen Van den Nest de mede-initiatiefnemer van de aanleg van de imposante Antwerpse Leysstraat. Ze laten zichzelf afbeelden op de gevel van het huisnummer 7. Je kan ze nog alle dagen bewonderen. Nicaise De Keyser ligt begraven in Zandvliet achter het hoogkoor van de kerk. In 1893 wordt de Wapperslei naar hem genoemd en wordt er ook een jaarlijks schilderswedstrijd 'Nicaise De Keyser' ingericht door het Comiteit 'de vrienden van Nicaise De Keyser'. De prijs wordt gegeven aan leerlingen van de Academie die zich de laatste twee jaren van hun studie hebben onderscheiden door vlijt en uitslagen. Kunstschilder Jozef Posenaer zal deze winnen in 1898 met het indrukwekkende doek 'Voetwassing bij de Trappisten in Westmalle'. Het schilderij is tijdens WOII geruild voor steenkool (kolen Dockx) door weduwe Posenaer. Het is nog steeds bij de familie Dockx.

Voetwassing bij de Trappisten in Westmalle 1898 door Jozef Posenaer - Nicaise De Keyserprijs.

Het geboortehuis, gekend als de Nicaise De Keyserhoeve, was gesitueerd aan de Zuidhavendijk in Zandvliet. Het is door zijn dochter Maria omgevormd tot tehuis voor 'zwakke' kinderen en vakantieoord. In 1975 is deze historische hoeve gesloopt in het monumentenjaar 1975.

doodsbrief Nicaise De Keyser

A. Goemaere aan de gevel van de Leysstraat nr 7

Kasteel Fester

Na het overlijden van Nicaise De Keyser wordt het landhuis aangekocht door de zakenman en kunstmecenas Henri Dettmar Fester (1849-1939). Hij laat het bestaande gebouw vergroten tussen 1892 en 1910 en uitbreiden tot zijn huidige vorm in neo-Vlaamsenaissancestijl. Architect is Henri Thielens. Het wordt één van de grootste kastelen van de buurt op een grondoppervlakte van 6 240m². De hovenierswoningen waren in de Korte Lozannastraat gelegen en pas rond 1985 afgebroken. Het pas voltooide kasteel met een grote kunstverzameling is grotendeels vernield op 8 en 9 oktober 1914. Na de oorlog wordt het kasteel weer opgebouwd. Na de dood van Henry Fester krijgt het de bestemming als Rijksinternaat voor Schipperskinderen en vanaf 1984 kennen we het als de!Kunsthumaniora.

Nicaise De Keyser liet rond 1870 een kasteeltje bouwen in de Warandestraat nr 15.
De Duitse familie Fester vergroot het sterk rond 1900 en is nu de Kunsthumaniora in de Karel Oomsstraat

Het verwoeste kasteel na het bombardement van 8 en 9 oktober.

grafzerk familie Fester op het Schoonselhof

Karel Oomsstraat rond 1910 ter hoogte van het kasteel Fester.

Naast het kasteel komt één van de beste leerlingen van Nicaise De Keyser wonen, Karel Ooms. Over hem meer in een volgend artikel wanneer de Assisenzaal van het oude Antwerpse gerechtshof is gerestaureerd en opengesteld voor het publiek. Karel Ooms heeft er aan de wandschilderingen meegewerkt.

Geraadpleegde bronnen:

Felixarchief Antwerpen, bouwaanvragen en fotoarchief, Warandestraat-Karel Oomsstraat Inventaris Onroerend erfgoed, Oudaan, Karel Oomsstraat, Mutsaardstraat.

Archief Koninklijke Academie Antwerpen.

Grafteken Nicaise De Keyser- inventaris onroerend erfgoed.

De Roets 2023 het geheugen van de lage landen

Uit "Vier uit de Antwerpse polder" van L. Bredael-Smekens.

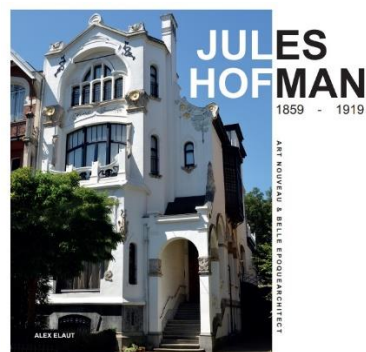
Tijdschrift Polderheem van de Koninklijke Heemkundige Kring van de Antwerpse Polder vzw.

Met dank aan: Marcel Windey, Willy Cruysweegs, Danny Aarts, Ludo van denMaegdenbergh.

intellectueel hondje door Nicaise De Keyser

De boeken over architect Jules Hofman (herdruk) en Jacques De Weerdts kunnen aangekocht worden op het Winterfeest in Nottebohm op zaterdag 17 december. Speciale actiedag prijs van € 20,00 per exemplaar.

Aanvullingen of opmerkingen op deze rubriek zijn steeds welkom.

email: Alex.elaut@proximus.be of tel: 0478 311253

© Alex Elaut

Wist U dat?

Kerstmis 2021

Het spel van licht in de Jan Van Rijswijcklaan en straten in de omgeving was prachtig vorig jaar.

Als de cijfers van de energie maatschappijen voor uw ogen dansen, zoek dan een slimme oplossing. Steek de lampjes een beperkte tijd aan, of een uur aan, een uur uit, afwisselend met de burenen.....

Kijk uit naar de flyers voor de jaarlijkse kerstbomen actie uitgaande van Kurt, van de Bloeiende Boomgaard, Arthur Goemaerelei. De opbrengst is voor een goed doel.

Nelly Bongers

Cultuur in de wijk

Kerstconcert Berchem

Kerstconcert
Met Rorate Caeli (koor) en Luc Dielen (orgel)

maandag 19 december om 14.30 uur
Kerk De Verrezen Heer, Berchemstadionstraat 8
tickets aan 8 euro / kansentarif 2 euro
vooraf via www.corso.be, in bib De Poort of ter plaatse

in samenwerking met de seniorenraad Berchem

SINT-WILLIBRORDUS BERCHEM

GROTESTEENWEG - HEILIG HARTSTRAAT - SINGEL

35STE BIS INT. KERSTSTALLENTENTOONSTELLING

18 DECEMBER 2022 - 8 JANUARI 2023

VAN 13U00 TOT 17U00

Vorstudie van "Het Stalleke van Bethlehem" Joe English (1910)

Zondag 18 december 2022 om 15u00

Kerstconcert "Door de advent naar de kersttijd"

Koor "Rorate Caeli" - Orgelist Geert Huylebroeck

Inkom 5 euro - Deuren 14u30

Zaterdag 24 december 2022 om 24u00

KERSTNACHTVIERING

Begeleide groepsbezoeken enkel op afspraak: guido.troubleyn1@telenet.be of +32 479 960 664

Dit project geniet de steun van District Berchem

Kerstalcomité
St-Willibrordus
Berchem

District
Berchem

Verantwoordelijke uitgever: Troubleyn Guido, Binnenplein 2 bus 53, 2600 Berchem

Residentie Hertogenpark, Desguinlei 90, 2018 Antwerpen -
0498 30 60 10

Hieronder vindt u de komende concerten.

Love2Arts Gallery
 Desquinlei 90 2018 Antwerpen
 Zaterdag 3 december 2022 om 20 uur
 Toegang: 20 €

Recital
 Gwangkyun Moon, cello
 Uram Kim, klavier
Bach - Schubert - Dall' Abaco - Brahms

Reservatie 0498 30 60 10
 Max 60 personen

SORODHA

Love2Arts Gallery
 Desquinlei 90 2018 Antwerpen
 Zaterdag 10 december om 20 uur
 Toegang: 20 €

Soirée Musicale

 Artur en Eszter Kaganovskiy viool en altviool
Mozart - Pleyel - Händel - Halverson - Sibelius

Zondag 11 december van 14 tot 19 uur
Master Class
 Artur Kaganovskiy viool
 Inschrijven via reservatie telefoonnummer
 Toegang: 80 €

www.arturkaganovskiy.com
 Reservatie 0498 30 60 10
 Max 60 personen

love2arts.com

Domein Hertoghe - het hart van onze buurt

Deze paddenstoelen in Domein Hertoghe al gespot?

PADDENSTOELEN (van Miriam Van hee)

Het zijn oortjes van vlees
 waar de aarde mee luistert
 naar de muziek van het woud
 over stilte, oneindigheid
 of hoe het is als de vogels
 vertrokken zijn

ze groeien als niemand het ziet
 vroeg in de ochtend of 's nachts
 onder kastanjes, beuken,
 in zachte bedden van heide
 en mos, op plekken waar tussen
 de bomen het zonlicht
 kan doordringen tot in het gras

en dat hangt weer af
 van de wind, want hij is het
 die de bladeren schudt
 en de wolken uiteendrijft
 wanneer het hem zint

en je kunt wel zeggen: dit is de plek, hier is het licht aan de duisternis gewaagd, dit is waar wij dagen geleden liepen met onze geurige kwetsbare vrucht

maar ze zijn er niet meer, dus moet iemand anders ons voor zijn geweest
het maakt ons wat zwijgzamer, trager, alsof wij plots tegen de wind in lopen

zo komen wij vandaag aan zoals wij vertrokken, met lege handen en als wij omkijken zien wij een grote, versluisde maar welgevallige maan die haar baan om de aarde begint.

In de herfst staan ze ineens overal, paddenstoelen. Maar hoe kan het dat ze zo snel groeien en ook weer snel verdwijnen?

Wat zegt Roel Douwes, ecooloog erover:

Paddenstoelen, ze zijn het fruit van een ondergronds organisme. Het vegetarische deel van een fungus, mycelium, bestaat uit een zich vertakkende massa eencellige draden.

Met deze schimmeldraden ruimen ze organisch materiaal op, bladeren, hout en dode wormen. Paddenstoelen zijn een soort stofzuigers! Meer dan 90% van de afbraak van de organische reststoffen gebeurt door schimmels. Zonder hen zou een bos in zijn eigen afval omkomen.

Paddenstoelen zijn er in veel kleuren en maten. Op dit moment zijn er wereldwijd ongeveer 14.000 soorten beschreven.

De cellen van een paddenstoel groeien snel, door opname van water. Vandaar ook dat je overal paddenstoelen ziet in de herfst door regen en nog redelijk hoge temperaturen. Vochtig en warm, daar houden schimmels van.

Een paddenstoel is onderdeel van een schimmel. Je ziet maar een klein deel van het organisme. Het grootste deel, de zwamvlok bevindt zich ondergronds. In de paddenstoel worden sporen gevormd, bedoeld voor de voorplanting. Dat gaat met miljoenen tegelijk, zodat de sporen overal in de lucht aanwezig zijn.

Ook gespot in het park.
Bedwelmd door al die rondvliegende paddenstoelen sporen?
Het was een langdurige innige omhelzing.

Omdat het plotseling verschijnen en ook weer snel verdwijnen van paddenstoelen vroeger niet goed begrepen werd, was de associatie met de duivel en met heksen snel gemaakt: duivelsbroodrussula, heksenboleet.

Paddenstoelen zijn ook belangrijke helpers van bomen en planten. Via de ondergrondse zwamvlok die rond de wortels zit kunnen bomen en planten makkelijk water en mineralen opnemen, nodig voor hun groei. De schimmels krijgen er wat voor terug, suikers.

Belangrijk zijn ze ook als voedsel voor ons en voor bosdieren. Sommige insecten zijn voor hun levenscyclus afhankelijk van paddestoelen.

In de geneeskunde worden verschillende schimmels gebruikt voor productie van antibiotica.

Zouden er nu nergens truffels te vinden zijn?

Er speelt zich meer af in ons park dan op het eerste gezicht lijkt

JAN AWOUTERS gids

Jan is voorzitter van de oudste (1937) dentro-[boom]-logische vereniging van België. "Een boom staat natuurlijk in relatie met een heel biotoop van grassen, kruiden, zoogdieren, vogels, insecten... Een boom bekijken zonder het hele plaatje te bekijken is dan ook onzin: heel de natuur krijgt de aandacht van de dendroloog."

Voor haar 10-jarig bestaan zette 'Natuurpunt Antwerpen stad' hun kraampje op in ons park. Ze mochten zich gelukkig prijzen dat Jan zich vrij kon maken, want hij was een fantastische bomengids.

27

Natuurpunt komt op voor natuur en biodiversiteit, zet zich in voor het kopen en beheren van territorium, bescherming van de open ruimte, braak liggende terreinen..... hetgeen zich vertaalt in organiseren van uitstappen, campagnes en acties, paden over moerassen, vogelkijkpunten, banken....., met inzet van vele enthousiaste vrijwilligers.

Wat leerden we van Jan:

De wandeling begon bij de enorme beuk (beukenootjes) met een enorme brede kruin omdat hij plaats heeft gehad om te groeien. Het is de 2de boom bij de ingang Wezenberg, je kunt er niet langs kijken. Normaal staan beuken dicht bij elkaar, ze houden niet van zon op hun stam, ze groeien dan meer de hoogte in.

Interessant weetje:

Voordat ijzer zijn intrede deed in de boekdrukkunst zou het harde beukenhout gebruikt zijn om de letters te kerven, van beuk naar boek?

Onze groep loopt richting het gras. Aan de rand zien we een inlandse eikenboom.

Eekhoorns, ja, ze zijn gespot in het park, begraven voorraden eikels voor de winter en zorgen zo, als ze ze niet opgegeten hebben, voor het ontkiemen ervan.

Rechts ervan staat een taxus, een van de weinige inlandse coniferen in België. Een giftige naaldboom, voor de leek te herkennen aan de kleine rode besjes.

Elke kegel bevat één enkel zaadje, met aan het einde een helder rood besje. Vogels verspreiden de onbeschadigde besjes via hun uitwerpselen.

Op commando draaien we 180° en kijken nu richting tuinen van de Jan Van Rijswijklaan. Links naast “het mooiste bankske” staat een noorse esdoorn – speciale bladvorm - en rechts een plataan.

Naast de plataan, bij de rechtse bank, een zwarte of Amerikaanse walnoot, met gele bladeren en noten die zo hard zijn dat zelfs de eekhoorn ze niet stuk krijgt. Familie van onze okkernoot.

We lopen iets verder langs de rand van het gras en stuiten op een beuk, geknoest en met brede wortels. Jan legt uit dat er interactie is tussen paddenstoelen zwamdraden en wortels. De beuk houdt immers niet van zon op zijn stam en wil zich omringt zien met andere bomen. Er vindt een uitwisseling plaats van informatie en voedsel met boompjes in de buurt. Voor zijn eigen lijfsbehoud zorgt de moederboom beter voor de eigen familie dan voor vreemde boompjes. Fascinerend.

Voordat we het gras verlaten in noordelijke richting (richting Markgravelei) zien we de gewone, inheemse, esdoorn – bladen met rode steeltjes.

Verderop 2 hulstbomen naast elkaar. De mannelijk prikt niet, de vrouwelijk prikt wel en heeft besjes.

Bij de bank op het heuveltje vinden we een witte paardenkastanje. In de buurt staat een exemplaar (met knoesten) dat dood lijkt, maar dat nog niet is. Geïmporteerde vlindertjes (bijv. meegebracht door soldaten terugkerend van de Balkan) tasten deze bomen aan en verzwakken ze.

Een kronkelende boom is een haagbeuk (dichtbij de liggende boom).

De kleine babyboom is een olm of iep. Zeldzaam geworden in ons land en hij heeft last van kevertjes. In Nederland bij Utrecht worden de iepen behandeld met een schimmeldodend middel.

Een tamme kastanje herkennen we aan de torsing. Dat wordt alleen zichtbaar als de boom ouder is, deze is dus ouder dan 20 jaar. Hij staat bij de groep van jonge kastanjes op de hoek naast het pad.

En dan komen we bij een levend fossiel. Het boompje met een beschermende rubber kraag op de grond. Het is de ginkgo bilabo. Een boomsoort van meer dan 100 miljoen jaar oud met een heel merkwaardig blad.

Tot slot nog een paar opmerkingen van Jan:

Het park beleid is losjes. Iedere 10 jaar is er een andere kijk op de zaken. Op het ogenblik blijft resthout liggen, ook om het aantal paadjes te beperken voor het publiek. Teveel druk op de boomwortels maakt de bodem hard.

Teveel stikstof (CO₂) in de lucht moedigt netelgroei en braambesstruiken aan, die kunnen dit gemakkelijk opnemen.

Er zijn zo'n 25 boomstoorten in het park.

Vaak overheerst de exoot Amerikaanse eik in parken. Niet hier, maar met meer warme zomers is er misschien geen keuze.

175 Buurtbewoners hebben deelgenomen aan de wandelingen.

Uit in de buurt

De buurt wintert

29

Zorgzame Buurten

de buurt wintert

2-3 dec

©Maxime Minsen

2 14u tot 18u **de Markgrave vzw - Markgravelei 20**
Kerstmarkt de Markgrave Handgemaakt

16u tot 20u **Buurthuis Unik - Fransenplaats 1**
Kerstmarkt met kraampjes van wekelijkse activiteiten UNIK en lokale handelaars

dec 2022

3 13u tot 17u **Buurthuis Unik - Fransenplaats 1**
Kerstmarkt met kraampjes van wekelijkse activiteiten UNIK en lokale handelaars

15u tot 17u **Mehmet Akif Moskee - Dendermondestraat 34**
Rondleiding en concert Sadullah

 de Markgrave

 unik
voor de buurt

V.U. Karen Maes - buurthuis.brederode@gmail.com - <https://buurthuisunik.com>

Buurthuis Unik

vrijdag 23 december: wereld-kerstkeuken 's avonds
(3 euro of 6 euro) met aansluitend samenzijn in kerstsfeer.

Op 9 januari organiseren we appelbrood en worstenbollen van 17 uur tot 21 uur, ter plaatse eten of afhalen

Burenbar elke derde vrijdag van de maand

Alle activiteiten van het buurthuis vind je terug op hun [website](#)

Buurthuis Unik, Fransensplaats 1,
0468 54 59 17
info@buurthuisunik.com

30

HANG DEZE SPREUK AAN JE RAAM OF DEUR
EN MAAK ONZE BUURT WEER WAT WARMER.

We blijven naar elkaar uitkijken.

Buurtkring Hertoghe wenst u en wie u lief is mooie,
lichte dagen, warme, innige momenten, verrassende perspectieven
en de best mogelijke gezondheid.

Een goed jaar bouwen we samen.

Wil je graag op de hoogte gehouden worden van onze activiteiten?

Schrijf je in op onze nieuwsbrief

Scan de QR code of ga naar <http://eepurl.com/gMvQ4H>
Of bel de buurtcoach: Inge Meelis: +32 485 23 05 31

Buurtkring Hertoghe is een initiatief van Nottebohm WZC en kon tot stand komen

met de ondersteuning van Burgerbegroting District Antwerpen, Koning Boudewijnstichting, steunfonds GZA

